

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTE UNIVERZITETA U SARAJEVU

INTEGRIRANI FILOZOFSKO – TEOLOŠKI STUDIJ

NAZIV PREDMETA		KANONSKO PRAVO: IV. KNJIGA				
Kod	KP-03	Godina studija/semestar	V./zimski			
Nositelj/i predmeta	Izv. prof. dr. sc. Pavo Jurišić	Bodovna vrijednost (ECTS)	4			
Suradnici	Dr. sc. Bernarda Horvat	Način izvođenja nastave (broj sati u semestru)	P	S	V	T
			45			
Status predmeta	Obvezatni	Postotak primjene e-učenja	/			
OPIS PREDMETA						
Ciljevi ili svrha predmeta	- Osposobiti studente za temeljno poznavanje, razumijevanje i praktičnu primjenu kanonskih normi IV. knjige Zakonika kanonskoga prava iz 1983., (<i>Posvetiteljska služba Crkve</i>). - Osposobiti studente za poznavanje i primjenu pravnih odredaba o sakramentima (o služitelju sakramenata, o načinu slavljenja i primanja sakramenata, te o upisu u matične knjige). - - Osposobiti studente za detaljnije poznavanje i primjenu odredaba ZKP o sakramentu ženidbe, o pravno-pastoralnoj pripravi za ženidbu, o ženidbenim zaprekama, važnosti ženidbene privole i obliku sklapanja kanonske ženidbe.					
Uvjeti za upis predmeta i ulazne kompetencije potrebne za predmet	- Poznavanje osnova latinskoga jezika, crkvene povijesti, dogmatike, fundamentalne teologije, posebno ekleziologije. - Poznavanje i razumijevanje I. i II. knjige Zakonika (<i>Opće odredbe i Božji narod</i>).					
Očekivani ishodi učenja na razini predmeta (4-10 ishoda učenja)	Nakon uspješno završenog kolegija studenti će moći: 1. Poznavati opće i krajevno kanonsko pravo Katoličke crkve u materiji IV. knjige Zakonika kanonskoga prava iz 1983. 2. Razumjeti nakanu crkvenoga zakonodavca i pravno uređenje Katoličke crkve na općoj i partikularnoj razini. 3. Definirati i objasniti teološko-pravno poimanje sakramenata Katoličke crkve; 4. Primjenjivati sadržaj sakramentalnog kanonskog prava u životu Crkve i društva (u izvođenju nastave vjeronauka u osnovnim i srednjim školama). 5. Protumačiti važnost kanonskih odredaba u dijeljenju i primanju sakramenta. 6. Pružiti kanonsko-pravni savjet ili mišljenje, vršiti administrativne poslove.					
Kompetencije koje se stječu	- Osposobljenost za prezbiterat, đakoniat i druge pastoralne službe; - Primjena znanja iz kanonskog prava u planiranju i izvođenju vjeronaučne nastave u školi i u župnoj zajednici; - Tumačenje i primjena kanonskog prava u pastoralnom djelovanju; - Osposobljenost za aktivno i ispravno sudjelovanje u zadacima evangelizacije u Crkvi i društvu.					

Sadržaj predmeta
detaljno razrađen
prema satnici nastave

1. Uvod u sadržaj IV. knjige Zakonika: POSVETITELJSKA SLUŽBA CRKVE (*osim ženidbe*) (kann. 834-1054; 1166-1253).
2. Teološko-pravno poimanje sakramenata Katoličke crkve.
3. Krst: krštenje, krstitelj, krštenici, kumovi, dokazivanje i upis krštenja.
4. Sakrament potvrde: slavljenje, služitelj, potvrdenici, kumovi, dokazivanje i upis potvrde.
5. Presveta euharistija: Euharistijsko slavlje, služitelj presvete euharistije, sudjelovanje u presvetoj euharistiji,
6. Presveta euharistija: obredi i ceremonije euharistijskog slavlja, vrijeme i mjesto euharistijskog slavlja, čuvanje i štovanje presvete euharistije, prilog za misno slavlje.
7. Sakrament pokore: slavljenje sakramenta, služitelj sakramenta pokore, pokornik, oprost.
8. Sakrament bolesničkog pomazanja: slavljenje sakramenta, služitelj bolesničkog pomazanja, primatelj bolesničkog pomazanja.
9. Sveti red: Slavljenje i služitelj ređenja, ređenici, potrebne osobine ređenika, preduvjeti za ređenje,
10. Sveti red: nepravilnosti i druge smetnje, potrebne isprave i provjera, upis i svjedočanstvo o obavljenom ređenju.
11. Ostali bogoštovni čini. Blagoslovine. Časoslov.
12. Crkveni sprovod, sprovodno slavlje, dopuštenje ili uskrata crkvenog sprovoda.
13. Štovanje svetaca, svetih likova i svetih moći.
14. Zavjet i prisega.
15. Sveta mjesta.
16. Sveta vremena.
17. Uvod u sadržaj Naslova VII. Ženidba IV. knjige Zakonika (kann. 1055-1165).
18. Razvoj katoličkog nauka o ženidbi i mjerodavnosti Crkve za ženidbu.
19. Teološko-pravne odrednice kanonske ženidbe, svojstva i dobra ženidbe.
20. Pastoralna briga i priprava za sklapanje ženidbe. Pouka i liturgijska priprava za ženidbu.
21. Utvrđivanje da ništa ne priječi sklapanju ženidbe.
22. Asistiranje ženidbama s dopuštanjem mjesnog ordinarija.
23. Ženidbene zapreke općenito.
24. Molba za oprost od ženidbenih zapreka. Podjeljivanje oprosta i njegova snaga.
25. Ženidbene zapreke pojedinačno: Zapreka dobi. Zapreka spolne nemoći.
26. Ženidbene zapreke pojedinačno: Zapreka ženidbene veze. Zapreka različitosti vjere. Zapreka svetog reda. Zapreka redovničkog doživotnog zavjeta čistoće.
27. Ženidbene zapreke pojedinačno: Zapreka otmice i nasilnog zadržavanja. Zapreka zločina brakoubojstva.
28. Ženidbene zapreke pojedinačno: Zapreka krvnog srodstva, tazbine, zakonskog srodstva. Zapreka ćudorednosti.
29. Ženidbena privola (opći vid).

	30. Osobe nesposobne za ženidbu 31. Razlozi nevaljanosti ženidbe sa strane volje. 32. Prepoznavanje nedostataka ženidbene privole u pastoralnom djelovanju. 33. Vanjsko očitovanje ženidbene privole. 34. Oblik sklapanja ženidbe: redoviti i izvanredni. 35. Mjesto, vrijeme, liturgijski oblik sklapanja ženidbe. Upisivanje sklopljenih ženidbi u matične knjige. 36. Mješovite ženidbe. Oblik sklapanja mješovitih ženidbi. 37. Tajno sklapanje ženidbe i građanski učinci. 38. Učinci ženidbe. 39. Rastava ženidbenih drugova. Razrješenje veze. Rastava uz trajanje ženidbene veze. 40. Razrješenje nesakramentalne ženidbe 41. Pravna pogodnost povlastice vjere. 42. Razrješenje neizvršenih ženidaba. 43. Ukrepljenje ženidbe. Jednostavno ukrepljenje. 44. Ozdravljenje u korijenu. 45. Utvrđivanje i vrednovanje rada studenata. Studentska evaluacija rada na predmetu.				
Vrste izvođenja nastave:	☒ predavanja ☐ seminari i radionice ☐ vježbe ☐ <i>on line</i> u cijelosti ☐ mješovito e-učenje ☐ terenska nastava		☒ samostalni zadaci ☐ multimedija ☐ laboratorij ☐ mentorski rad ☐ (ostalo upisati)		
Obveze studenata	Redovito pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje.				
Praćenje rada studenata (<i>upisati udio u ECTS bodovima za svaku aktivnost tako da ukupni broj ECTS bodova odgovara bodovnoj vrijednosti predmeta</i>):	Pohađanje nastave	1	Istraživanje		Praktični rad
	Kolokviji	1	Esej		(Ostalo upisati)
	Referat		Seminarski rad		(Ostalo upisati)
	Pismeni ispit		Eksperimentalni rad		(Ostalo upisati)
	Usmeni ispit	2	Projekt		(Ostalo upisati)
Način ocjenjivanja i vrednovanja rada studenata tijekom nastave i na završnom ispitu	Aktivnost na nastavi – 20% Kolokvij – 30% Usmeni ispit – 50%				
Obvezna literatura (dostupna u knjižnici i putem ostalih medija)	Naslov			Broj primjeraka u knjižnici	Dostupnost putem ostalih medija

	Zakonik kanonskoga prava s izvorima, Zagreb, 1996.		
	BERLJAK M., <i>Posvetiteljska služba Crkve II. Sakramenti ozdravljenja. Pokora i bolesničko pomazanje</i> , Drugo, popravljeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2013.		
	BLAŽEVIĆ V., <i>Ženidbeno pravo Katoličke Crkve</i> , Zagreb, 2004.		
	NUIĆ V. B., <i>Opće pravo Katoličke Crkve. Priručnik uz novi Zakonik kanonskog prava</i> , Zagreb, 1985.		
	PRANJIĆ P., <i>Posvetiteljska služba Crkve. Komentar 4. Knjige ZKP-a</i> , Sarajevo, 2016.		
	ŠKALABRIN N., <i>Ženidba, pravno-pastoralni priručnik</i> , Đakovo, 1995.		
Dopunska literatura	KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I DISCIPLINU SAKRAMENATA, <i>Redemptionis Sacramentum. Uputa o nekim stvarima vezanim uz Presvetu euharistiju koje valja obdržavati odnosno izbjegavati</i> , Zagreb, 2004. BERLJAK M., <i>Kumovi-svjedoci: krst – potvrda – ženidba</i> , Zagreb, 2010. BERLJAK M., <i>Kanonski oblik ženidbe. Povijesni razvoj – Zakonik kanonskoga prava 1983.</i> , Zagreb, 1999.		
Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje utvrđenih ishoda učenja	Studenti će aktivno pratiti nastavu, a njihov će rad biti praćen i kroz polaganje kolokvija te usmenog ispita. Na početku semestra studenti će biti usmeno i pismeno obaviješteni o načinima sudjelovanja u nastavi, te će ih se poticati na aktivno praćenje pravne literature i materijala koji će biti uvršteni u dio materije za samostalno usavršavanje i pomoć u polaganju ispita. Krajem semestra biti će izvršena evaluacija predmeta i nastavnika. Podaci o napretku studenata i o postizanju ishoda učenja koristit će se za samoevaluaciju nastavnika i eventualno restrukturiranje nastave, metode rada i ocjenjivanja studenata.		
Ostalo (prema mišljenju predlagatelja)			